

ESMUC

DESEMBRE 2006
NÚMERO 13

ESCOLA
SUPERIOR
DE MÚSICA DE
CATALUNYA

Escola Superior de Música de Catalunya

“Els Concerts de l'Acadèmia”

Primer
cicle estable
de l'ESMUC

L'Escola,
als Premis
Catalunya
d'Educació 2006

ACTUALITAT

Acollida entusiasta de professors i estudiants a Rússia

El quartet de guitarres Galiu, a Sant Petersburg

Amb un ple gairebé històric, segons afirmen els mateixos organitzadors, l'Escola va realitzar el 26 d'octubre passat el seu concert de gala en el marc del Festival Internacional dels Conservatoris de Música de Rússia, considerat el més important del país. L'ESMUC, convidada d'honor al festival, va articular un concert de dues parts sumant la presència de professors i estudiants.

El concert, celebrat a la sala Glazunov del Conservatori Rimsky-Korsakov, es va iniciar amb la participació dels quintet de professors de música antiga format per **Josep Borràs** (baixó), **Jean-Pierre Canihac** (corneta), **Daniel Lassalle** (sacabutx), **Béatrice Martin** (cèmbal) i **Emilio Moreno** (violí bàrric).

Ja a la segona part, les estudiants integrants del Quartet de Guitarres Galiu (**Maria Camahort**, **Marta Robles**, **Belisana Ruiz** i **Ekaterina Zaitseva**), que dirigeix el guitarrista, compositor i professor de l'ESMUC **Feliu Gasull**, amb la col·laboració de la *mezzo* **Ana Alàs**, la *cantaora* **Alba Carmona** i **Carles Cortés** a la percussió, van fer aixecar el nombrós públic assistent a la sala amb un repertori extens que va combinar obres de nova creació amb tocs clars del flamenc.

El Festival Internacional de Conservatoris Superiors de Música que organitza el conservatori Rimsky-Korsakov de Sant Petersburg és una trobada única on només tenen accés els centres més prestigiosos del món (Guildhall School of Music & Drama de Londres, Juilliard School de Nova York, el Conservatori Nacional de Música i Dansa de París i la Hochschule für Musik de Viena, entre altres). El viatge de l'expedició catalana a Rússia va comptar amb el suport de l'Institut Ramon Llull de Promoció Exterior de la Cultura Catalana.

Paral·lelament a la gala del conservatori, els professors i alumnes de l'ESMUC van realitzar altres actuacions a la ciutat de Sant Petersburg. Els estudiants van interpretar part del seu repertori a l'emblemàtica Fortalesa de Pere i Pau, el primer assentament de ciutat i un dels centres turístics i símbol de la ciutat russa. Pel que fa als professors del Departament de Música Antiga de l'ESMUC, van realitzar una trobada matinal amb estudiants i professors del Conservatori Rimsky-Korsakov per tal de donar a conèixer els instruments i el repertori originals.

Els premis "El Primer Palau" recauen en estudiants de l'ESMUC

El pianista luxemburguès **Francesco Tristano Schlimé**, estudiant de l'ESMUC (formació continuada) amb el professor **Jordi Camell**, ha guanyat per unanimitat el premi "El Primer Palau 2006", dotat amb 6.000 euros i Medalla d'Or. El jurat ha valorat "molt positivament sense excepció" l'actuació de tots els músics que van intervenir en el cicle de joves intèrprets.

Entre els guardonats hi ha, però, altres estudiants de l'ESMUC. La clarinetista **Ona Cardona** (que va finalitzar els seus estudis a l'Escola el curs passat) ha guanyat un dels tres accessits dotats amb 1.500 euros i Medalla de Bronze, així com també el Premi de la Crítica, amb 1.000 euros per a l'adquisició de material musical.

El pianista francès David Kadouch ha estat distingit amb un primer accessit i Medalla de Plata; mentre que els dos accessits restants del tercer premi han estat per al violinista José Manuel Álvarez Losada i la violoncel·lista Eun-Sun Hong.

Més premis

La primera estudiant titulada en Sonologia de l'ESMUC, **Ariadna Alsina**, ha estat guardonada amb una beca Phonos de Producció Audiovisual i Musical per a Joves Creadors. Alsina desenvoluparà un projecte d'instal·lació audiovisual interactiva anomenat "Nickname: persona".

Tret de sortida al cicle “Els concerts de l'Acadèmia”

Amb un primer concert titulat *Guitarres, veus i percussions*, l'ESMUC va iniciar el 17 d'octubre passat el primer cicle estable articulat per l'Escola d'ençà de la seva creació. “Els concerts de l'Acadèmia són”, segons afirma el director de l'ESMUC, **Salvador Mas**, “la veu de l'Escola en allò que li és propi, l'activitat acadèmica, donant a conèixer a la ciutat i al país allò que es fa a l'ESMUC de portes endins”.

El pòrtic del cicle, seguit per més de dues-centes persones, va comptar amb la participació de l'actor **Pere Arquillué**, qui va llegir un fragment dels Diàlegs de l'Acadèmia de Sòcrates on Plató articula un discurs sòlid i perfectament actual en relació amb les virtuts de la música i el seu ensenyament. La traducció i adaptació del text original va anar a càrrec del poeta i traductor **Manuel Forcano**, també present a l'acte.

“Els concerts de l'Acadèmia” consta de 17 concerts, tots de caràcter gratuït, que es realitzaran a la Sala Polivalent i la nova Sala de Cambra (únicament els tres concerts de presentació de la cobla, l'orquestra simfònica i la *big band* de l'Escola, programats a final de gener de 2007), ambdues ubicades a *L'Auditori*. Estilísticament, el cicle inclou actuacions de tots els àmbits instrumentals de l'Escola (Departament de Música Clàssica i Contemporània, tant en les disciplines orquestrals com en les no orquestrals; Jazz i Música Moderna; Música Antiga i Música Tradicional) i també compta amb la col·laboració del Departament de Musicologia (que coordina i elabora els comen-

FOTOS: MIQUEL PERALES

taris que acompanyen cada programa de mà) i de Sonologia. Aquests últims, gràcies al treball d'alumnes i professors, enregistren cadascuna de les ses-

sions del cicle, que també compta amb el suport de Catalunya Música. Podeu seguir la programació completa del cicle de concerts a: www.esmuc.cat.

L'ESMUC, als Premis Catalunya d'Educació 2006

El conjunt Nins septet, format per estudiants de l'ESMUC del Departament de Jazz i Música Moderna, han estat els encarregats de realitzar el concert de cloenda de l'edició de 2006 dels Premis Catalunya d'Educació que atorga el Departament d'Educació i Universitats. La gala de lliurament, celebrada el 16 de novembre passat al Palau de la Música Catalana, va incloure la projecció d'un audiovisual amb música d'aquest septet integrat per: Silvia Pérez Cruz (veu), Santi de la Rúbia (saxo tenor), Jaume Llombart (guitarra), Roger Mas (piano), Bori Albero (contrabaix), Ramon Prat (bateria) i Juanma Nieto (bateria).

Per acabar, els joves músics van interpretar una selecció de temes clàssics de musicals adaptats al terreny del jazz més avantguardista. I és que, en aquest sentit, els musicals presenten una clara solidesa didàctica dins el món jazzístic que s'adequa a les característiques pròpies d'aquest conjunt format per alumnes i exalumnes de l'Escola.

Nins Septet

FERRAN COMANGLA

Amb motiu del centenari del seu naixement, el professor Andrés Lewin-Richter presenta un recorregut per la vida i l'obra del compositor català.

Joaquim Homs

(1906-2003)

per ANDRÉS LEWIN-RICHTER

Joaquim Homs és probablement el compositor català més intel·lectual del segle xx, una faceta que es deu tant als coneixements com als interessos del compositor. No és un músic tradicional ni tampoc no busca seguir la tradició; més aviat utilitza els mètodes tradicionals per explorar nous terrenys. Els seus coneixements científics com a enginyer industrial el van portar per camins matemàtics aplicats a la música, va buscar l'aplicació de les sèries i posteriorment va penetrar en la tècnica dodecatònica, com ell solia anomenar-la.

Homs va viure una època difícil, i va arribar a ser un fenomen aïllat, voluntàriament o involuntàriament. La realitat el convertí en un compositor únic, amb poques connexions amb el món musical tradicional, però amb moltes connexions amb el món social. La seva necessitat de compondre era art i no economia, les seves obres, en vida, van tenir una difusió limitada, perquè no trobava intèrprets adequats i amb prou professionalitat, per l'aïllament de les institucions musicals del seu entorn i per la creença que la seva música «era difícil». En les èpoques més dures només va trobar una certa ressonància i comprensió amb intèrprets estrangers, i això provocà que la seva obra s'interpretés de manera molt esporàdica.

Els seus inicis com a músic van ser brillants: va acabar els estudis de violoncel el 1922, i les primeres composicions daten de 1925. A més, va compaginar la pràctica de la música i la composició amb els estudis d'enginyeria industrial. És molt important el fet que dediqués tant temps a la pràctica de la música com a violoncel·lista en concerts a solo, amb piano, formant part de conjunts de cambra i fins i tot participant en l'Orquestra Pau Casals (la successora de la qual, actualment és l'OBC), ja que gràcies a aquest fet es va fer amo del repertori clàssic, que estudià a fons.

La participació en grups intel·lectuals fou una constant durant tota la seva vida: de 1928 a 1936 participà com a violoncel·lista i organitzador en les sessions musicals que van tenir lloc a l'estudi de l'arquitecte Ramon Sastre, i va mantenir un lligam amb Josep Bartomeu, que organitzà durant els anys cinquanta concerts gairebé setmanals a casa seva, al Jardí dels Tarongers de Pedralbes. També en aquells anys col·laborà en les revistes *Joia* (1928), *Vibracions* (1929-1930) i *Rosa dels Vents* (1936), com a comentarista i crític musical.

El 1931 compongué *Duo de clarinets*, que constitueix el seu primer acostament al camp del dodecafonisme, i inicià els estudis ocasionals amb Robert Gerhard –classes d'harmonia, contrapunt i composició–, que s'estengueren fins al 1936. Amb aquest mantingué una relació de mestre i alumne i d'amistat fins a la mort de Gerhard, el 1970.

En acabar la carrera d'enginyer industrial, el 1929, pràcticament ja s'incorporà a l'empresa on va treballar tota la seva vida, fins que es va jubilar el 1971, empresa que durant molts anys es conegué amb el nom de CAMPSA. Fou destinat a les instal·lacions de Cornellà de Llobregat, però el 1940 el traslladaren a les instal·lacions de Valèn-

cia, com a càstig per haver servit la República. El 1943 va tornar destinat a Barcelona, al seu punt d'origen laboral.

Com passava a molts dels compositors de la seva generació, el seu *modus vivendi* no depenia de la música ni d'activitats associades (interpretació, docència, etc.), que Homs deixà de banda per concentrar-se en l'activitat professional i dedicar-se a la música com una segona professió «fins que vinguessin temps millors». Així ho van fer, també, els seus coetanis Xavier Montsalvatge i Manuel Valls, i la generació següent: Josep Maria Mestres Quadreny, Josep Soler i Xavier Benguerel, entre altres.

Va presentar-se com a independent als festivals SIMC (Societat Internacional de Música Contemporània), i les seves obres foren seleccionades en diverses ocasions; és el cas de *Duo per a flauta i clarinet* (1936), estrenat al Festival de París de 1936; *Quartet de corda núm. 1* (1938), estrenat a Varsòvia el 1939, i *Trio per a flauta, oboè i clarinet baix* (1954), estrenat a Estocolm el 1956. Aquesta darrera és la primera obra en què utilitzà la tècnica dodecafònica en plenitud. El fet que fos inclòs al festival del SIMC significa que la seva manera de compondre estava dins de les tendències més actuals de la música contemporània de l'època en l'àmbit internacional; en canvi, aquestes mateixes obres van quedar pràcticament desconegudes per al públic del seu entorn.

Un dels aspectes més importants d'Homs és la seva labor social: el fet de difondre els seus coneixements musicals en un entorn sociocultural que, a causa de l'aïllament del país, estava àvid de conèixer les noves tendències artístiques. El seu magisteri es va centrar en la música, i ens en queda com a testimoni la recopilació de textos publicada recentment, textos que foren llegits pel mateix compositor i que s'acompanyaven d'abundants exemples musicals procedents de la discoteca par-

Com passava a molts dels compositors de la seva generació, el seu *modus vivendi* no depenia de la música ni d'activitats associades, com la interpretació o la docència.

ANTONI OLLE

Dues fotografies retrospectives de Joaquim Homs

particular de Pere Casadevall, president del Club 49 (el qual es proveïa a les botigues d'Andorra). Aquesta feina va tenir com a marc el Club 49 del Hot Club de Barcelona, i en moltes ocasions tingué lloc a la Sala Aixelà –una botiga d'imatge i so professional de la Rambla de Catalunya– o a la Sala Gaspar –sala d'art molt compromesa amb l'art contemporani. Participà també en els concerts del mateix Club 49, en col·laboració amb Joventuts Musicals de Barcelona i Música Oberta, i en els concerts de Casa Bartomeu, els de casa del Dr. Joan Obiols, i de La Ricarda de Ricardo Gomis. Si bé no va participar en els grups de compositors que es van formar abans de la Guerra Civil, tampoc no participà en el Grupo Manuel de Falla, amb seu a l'Institut Francès de Barcelona: probablement el seu caràcter de recuperació nacionalista no li va interessar. En canvi, sí que acceptà la crida que féu un grup de compositors format per J. M. Mestres Quadreny, Xavier Benguerel i Josep Soler (al qual s'afegí Joan Guinjoan), per formar-ne part i actuar com a líder espiritual, gràcies als seus contactes amb l'exterior via Robert Gerhard i a una certa aura de modernitat que tenia la seva obra. També participà, com a resultat de la formació d'aquest grup de compositors, en la fundació i el finançament del Conjunt Català de Música Contemporània, operació que es dugué a terme conjuntament amb les Joventuts Musicals de Barcelona i l'Institut Francès. Finalment, el 1974, aquest grup de compositors es va convertir en el nucli fun-

dacional de l'Associació Catalana de Compositors, de la qual fou el primer president i qui donava la cara en tots els tràmits.

L'obra d'Homs es pot dividir cronològicament en tres grans períodes: l'inicial, d'aprenentatge, arriba fins al 1938. El període intermedi, de soledat i maduració, fou molt influït per Robert Gerhard, el seu mestre des de la llunyania, i s'estén fins a la mort el 1967 de la seva esposa, Pietat Fornesa, que va representar un cop existencial molt dur per a ell. El tercer període, de maduresa, s'inicià amb *Presències* (1967), un record de la seva esposa, i va ser una etapa de gran productivitat i reconeixement per al compositor.

El període inicial segurament fou de caire optimista, ja que Homs compartia la seva activitat musical com a violoncel·lista i compositor amb les pri-

Un aspecte important d'Homs és la seva labor social: la difusió dels seus coneixements en un entorn sociocultural que estava àvid de conèixer les noves tendències artístiques.

meres estrenes públiques i l'activitat professional com a enginyer, en aquell temps una carrera d'enorme prestigi social. Sens dubte aquesta etapa culmina amb la selecció i interpretació de la seva obra al XV Festival de la Societat Internacional de Música Contemporània de París el 1937 i al XVII Festival de Varsòvia.

El «bandejament» professional a València (1940-1943) no fou un obstacle per a la seva creativitat: en són bones proves la *Sonata per a violí sol* (1941) i *Ocells perduts* (1940) –cicle de deu cançons per a veu i piano, sobre textos de Rabindranath Tagore. Totes dues han estat molt interpretades i continuen sent obres capitals en la seva producció. Són obres amb un estil molt personal, derivat de l'aprenentatge amb Gerhard.

El retorn a Barcelona marcà l'inici d'un període de producció restringida per la falta de possibilitats d'estrenar obres, en particular durant els anys quaranta i cinquanta, situació que començà a normalitzar-se cap a 1960 (concerts del Club 49-Música Oberta, Joventuts Musicals de Barcelona, Festival Internacional de Música de Barcelona). D'aquest període cal destacar els quartets de corda (núm. 2 a 6) i les cançons i obres de cambra per a conjunts instrumentals poc habituals. Aquest és el període en què el compositor no fa concessions als intèrprets; compon segons pautes preestablertes que desemboquen a poc a poc en la utilització del siste-

ma dodecafònic. Una època d'intro-
versió a la recerca de la màxima ex-
pressió amb el mínim d'elements, i d'o-
bres que el públic amb prou feines co-
neix i que li conferiran una aura de
compositor «difícil».

És molt interessant estudiar la pro-
ducció de 1939 a 1966, ja que apunta
una sèrie de claus sobre la seva situa-
ció personal. Entre 1939 i 1949, amb-
dós inclosos, Homs va compondre vint-
i-quatre obres, de les quals només es
van donar a conèixer *Variacions sobre
una melodia popular catalana per a
piano* (1943) i la *Sonata núm. 1 per a
piano* (1945), estrenades totes dues per
la pianista belga Pauline Marcelle poc
després de la seva data de composició.
Entre 1950 i 1959, va compondre vint-
i-sis obres i en va estrenar quatre del
període 1939-1949 més nou del mateix
període, d'entre les quals destaca el
Quartet de corda núm. 3 (1950, estre-
nat el 1952), el cicle de cançons *Ce-
mentiri de Sinera* (1952, estrenat el
1953), el *Trio per a flauta, violí i clari-
net baix* (1953, estrenat el 1954 a la
BBC), el *Trio per a flauta, oboè i clari-
net baix* (1954, estrenat el 1956 per
representar Espanya al Festival SIMC
d'Estocolm) i *Música per a arpa, flau-
ta, oboè i clarinet baix* (1955, estrenat
el 1956). Podem observar que en aquest
període Homs ja ha establert la seva re-
putació com a compositor i arriba a es-
trenar algunes obres un cop compostes
o en té assegurada l'estrena gràcies a la
formació de certs grups instrumentals
disposats a interpretar les seves obres.
Aquestes estrenes no sempre van agrar-
dar al compositor: hi havia moltes de-
ficiències interpretatives per part dels
músics locals i poca flexibilitat per part
dels instrumentistes, que més aviat to-
caven «al seu aire».

Entre 1960 i 1966 la situació va
millorar: va compondre vint-
i-set obres, de les quals en va
estrenar catorze poc temps des-
prés de de la seva composició, i n'estre-
nà sis més de la producció anterior.
Entre aquestes darreres destaquen *Les
hores -4 poemes de Salvador Espriu
per a recitador i quartet de corda, amb
tambor* (1958, estrenada el 1961),
Quartet de corda núm. 5 (1960, estre-
nada el 1963), *El caminant i el mur*
(1962, estrenada el mateix any), *Quar-
tet de corda núm. 6* (composta i estre-
nada el 1966). En aquest període ja
s'entrevé una maduresa plena i una
gran dedicació a la composició, que al-
terna posicions experimentals amb po-
sicions més assequibles per al públic
tradicional, sobretot en les cançons, en
què privilegia el text amb el suport de
la música, atorgant-li tota la seva força
expressiva. En aquest tipus d'obres ens
recorda molt Mompou, amb el qual es

D'esquerra a dreta: Xavier Montsalvatge, Joaquim Homs,
Frederic Mompou i Manuel Valls

poden establir certs paral·lelismes pel
que fa a resultats sonors. Homs sentia
una gran predilecció per la poesia i va
saber donar sentit musical als textos, la
qual cosa queda particularment ben re-
flectida en les seves obres sobre texts
de Tagore i Espriu, tots en català.
El seu treball en el camp del *lied* català
fou molt important; de fet n'és un dels
compositors més representatius.

En aquest període intermedi són tam-
bé molt importants els quartets de cor-
da, als quals cal afegir el *Via crucis*.
Aquestes obres s'han interpretat molt
poques vegades, i es poden considerar
com a capitals en la producció d'Homs,
ja que segueixen pas a pas la seva evo-
lució com a compositor i són expressió
sense límits. El compositor s'até al cà-
non romàntic del gènere i deixa anar la
seva imaginació, en tres o quatre mo-
viments. Els seus dos quartets poste-
riors a 1966, el núm. 7 (1968) i el núm.
8 (1974) serien relativament breus i en
un sol moviment; és a dir, són quartets
comprimits. Tots aquests quartets han
de ser interpretats per grups d'alt ni-
vell, però aquest és un element del qual
hi ha hagut una gran mancança a la ciu-
tat de Barcelona.

A partir de 1967, i a pesar del dur
cop sentimental que sofrí Joaquim
Homs, es produí un gran canvi exterior
i interior en el compositor. Obtingué el
Premi Ciutat de Barcelona el 1967 amb
*Presències-7 moviments per a orques-
tra*, que fou l'única obra que compon-
gué aquell any. Una obra amb un fort
sentit autobiogràfic, de la qual es va di-
fondre ràpidament la reducció per a pia-
no, mentre que l'estrena de l'obra or-
questral no es féu fins al 1970. Gràcies
a aquest canvi doble, unit a la seva ju-
bilació el 1971, Homs es tornà més as-
sequible, va prendre més contacte amb
músics locals i va compondre més obres
ad hoc, d'acord amb les ocasions que

es presentaven. Fruit d'això seran els
múltiples soliloquis, monòlegs, estudis,
seqüències, per a un o diversos instru-
ments. Però el gran esforç el dedica a
obres orquestrals: *Simfonia breu*
(1972), *Dos soliloquis* (1973), *Díptic*
(1973), *Biofonia* (1982), *Memoràlia*
(1989) i *Derivacions* (1990), i a obres
dedicades al Conjunt Català de Música
Contemporània o al Diabolus in Musi-
ca, com ara *Octet de vent* (1968), *Hep-
tandre* (1969), *Impromptu per a 10*
(1969), *Música per a 11-in memoriam
Joan Prats* (1971) i *Nonet-A la memò-
ria de Manuel de Falla* (1979).

A partir de 1991 la seva pro-
ducció es redueix a obres de
menys durada, a mode de re-
cords i revisions, però desta-
quen els solos per a violoncel. Cal ten-
ir en compte que moltes de les darre-
res obres encara estan per estrenar, i a
poc a poc van apareixent solistes inter-
ressats a propagar l'obra de Joaquim
Homs. Com que en vida li va costar
molt ser explícit sobre la seva obra, ara
està en mans dels musicòlegs el fet de
donar rellevància a la seva producció.
S'espera amb interès la tesi doctoral
que està preparant Ignacio Valdés, do-
torand de la Universitat d'Oviedo, so-
ta la tutoria de Marta Cureses.

En ocasió del centenari del compo-
sitor, s'ha creat una pàgina web molt
il·lustrativa que pot servir per ampliar
la informació d'aquest article: www.joaquimhoms.org.

*Andrés Lewin-Richter és compositor
d'obres musicals utilitzant especialment
mitjans electroacústics. Fou un dels
fundadors de Phonos Fundació Privada,
i actualment n'és el director exe-
cutiu.*

Activitats

desembre 2006

Els Concerts de l'Acadèmia

(L'Auditori, Sala 3, Tete Montoliu. Lepant, 150. Barcelona)

Jazz a la Mozart

Dia 12, 19 h

En el 250 aniversari del naixement del compositor austríac.

Programa:

W. A. MOZART. *Petita serenata*, K. 525 (arranjaments de Manel Camp)

Allegro
Romanzo
Menuetto
Rondó

Sonata en do major, K. 545

Allegro
Andante

Intèrprets: Llibert Fortuny, saxo; Manel Camp, piano.

ARNAL BALLESTER

Teoria i composició i Direcció Conferències 4 x 4

Dia 4, de 16 a 18,30 h / Aula 356
A càrrec del compositor **Hèctor Parra**, sobre la seva obra.

Dia 5, de 16 a 18,30 h / Aula 356
A càrrec del compositor **Josep M. Guix**, sobre l'obra d'Hèctor Parra.

Dia 18, de 16 a 18,30 h / Aula 356
A càrrec del compositor **David Padrós**, sobre la seva obra.

Dia 19, de 16 a 18,30 h / Aula 356
A càrrec del compositor **Benjamin Davies**, sobre l'obra de David Padrós.

Teoria i Composició i Direcció Classe magistral de composició

Dia 11, de 16 a 18,30 / Aula 347
Dia 12, de 16 a 18,30 / Aula 346

A càrrec d'**Anthony Newman**, prestigiós compositor i pianista nord-americà.

Teoria i Composició i Direcció Classe magistral de composició

Dia 13, de 16 a 18,30 / Aula 347

A càrrec de **Mark Gibson**, director d'estudis orquestrals del conservatori de Cincinnati.

Sonologia Una teoria matemàtica de la dissonància

Dia 18, de 18 a 19,30 h / Aula 352

Seminari a càrrec de **Xavier Gràcia**, professor del departament de Matemàtica Aplicada IV de la Universitat Politècnica de Catalunya, on imparteix una assignatura sobre música i matemàtiques. Ha dedicat la major part dels seus treballs de recerca a la geometria diferencial i les seves aplicacions, especialment a la física matemàtica.

Fa més de 2500 anys, a la Grècia antiga, Pitàgores va notar que, per a dues cordes vibrant simultàniament, les raons simples de nombres enters corresponien a intervals consonants. Aquest fet experimental és a l'origen de les escales i la teoria musical de la música clàssica occidental. Hem hagut d'esperar fins al segle XX, amb els treballs de Plomp i Levelt, per tenir una explicació prou completa d'aquest fet. La comprensió del funcionament de l'òrgan de l'oïda, juntament amb unes hipòtesis matemàtiques simples, permet obtenir de manera natural els intervals consonants tradicionals.

Per consultar totes les activitats: www.esmuc.net

ESCOLA
SUPERIOR
DE MÚSICA
DE CATALUNYA

Padilla, 155 - Edifici L'Auditori
08013 Barcelona
Tel.: (+34) 933 523 011
Fax: (+34) 933 497 108
A/e: info@esmuc.net
Internet: www.esmuc.net

MIQUEL PERALES

Llibert Fortuny

Saxofonista

“Si perdem el tren europeu, continuarem semblant un país tercermundista”

El proper 12 de desembre, a la nova sala Oriol Martorell (sala de cambra) de L'Auditori, i dins del cicle “Els Concerts de l'Acadèmia”; el saxofonista Llibert Fortuny i el pianista i cap del Departament de Jazz i Música Moderna de l'ESMUC, Manel Camp, se sumaran de manera particular al 250 aniversari del naixement de W. A. Mozart amb el concert titulat Jazz a la Mozart. Parlem amb Llibert Fortuny esgarrapant uns minuts en la seva agenda, entre prova i prova d'un concert recent al Palau de la Música Catalana on va compartir escenari amb el celebrat pianista Chano Domínguez.

per RUT MARTÍNEZ

—Com es gesta aquest Jazz a la Mozart?

—Doncs com passa ben sovint, de manera pràcticament casual. Va ser arran del suggeriment que va fer-nos (a Manel Camp i a mi) un amic comú, Joan Arnau, director de l'Escola de Música de Manresa i un dels impulsors del premi “Ciutat de Manresa”. Es volia incloure una proposta diferent, més novedosa, en el marc de l'acte de tancament del certamen, tal i com ja es fa a d'altres països, i és per això que se'n va convidar a revisar la música de Mozart en clau jazzística. La veritat és que, un cop presentada la proposta, ens han anat cridant d'una i altra banda i hem anat rodant el concert pràcticament sense voler. *Jazz a la Mozart* defuig, per tant, qualsevol pretensió si bé ha trobat el seu espai dins l'ampli ventall de possibilitats que dona el fet de “jugar” amb la música clàssica i jazzística. En són bons exemples el fet d'haver tocat en cicles com “L'hora del Jazz”, a Sabadell, o en clubs com el mateix Jamboree. Sens dubte, ha estat una experiència molt bona que ara culmina portant el concert al cicle de l'ESMUC.

—És, per tant, més que una revisió una reinterpretació de la música de Mozart...

—Correcte. Podríem dir que els qui ens vinguin a sentir escoltaran la música que ja coneixen però portada al nostre terreny, al llenguatge que nosaltres practiquem. Afortunadament, hi ha moments en què la música defuig les grans explicacions i parla per ella ma-

teixa. D'aquí que, tot i haver harmonitzat diversos temes, la gran aportació d'aquest concert sigui la improvisació. És, sens dubte, el tret més genuí de la proposta i, al meu entendre, el que la fa més interessant.

—En el concert de presentació del projecte, al Jamboree, es van escoltar autèntics “clàssics” del repertori mozartian. Cal entendre aquesta tria com a un risc afegit?

—Probablement sigui així però és també el que fa més vàlid el concert, el que li atorga major interès. Si interpretes peces que la gent coneix propícies que es puguin comparar unes versions amb unes altres; en aquest cas, la visió que en Manel i jo tenim d'aquestes obres i, de manera més genèrica, d'aquest repertori és el que ajuda a aquesta comparació, el que la fa vàlida. En aquest concert toquem des d'àries de *La flauta màgica* fins a melodies com les de la coneguda com a *Sonata fàcil*, precisament per buscar, per afavorir aquesta comparació. Aquest factor de “popularitat” del repertori es va convertir pràcticament en una condició *sine qua non* alhora d'articular la proposta.

—Hi haurà disc?

—No ho sé... La veritat és que tant en Manel com jo anem francament atabalats. Ell amb els seus concerts, les classes a l'ESMUC... I jo amb les gires, actuacions i discs. El més important, en aquest projecte, ha estat trobar-nos, tocar junts, i l'opció del disc és, ara per ara, una més. Ja es veurà.

—Representes una generació de músics joves formats a l'estranger, en bona part degut als buits existents al nos-

tre país. En especial, en relació a propostes vinculades a estils de música com el jazz. S'han corregit prou, aquestes deficiències?

—Si et refereixes a la creació d'una Escola com l'ESMUC, et diré que sí. Feia molts anys que s'estava demanant a crits. Tant jo com la resta de companys, diguem-ne “de generació”, ens hem format a l'estranger perquè desgraciadament a casa nostra no era possible adquirir aquest tipus d'aprenentatge. Han estat —i són encara— molts anys de lluita. Per això és molt important per al sistema educatiu que existeixin escoles com aquesta. Però no només això: també ho és, d'important, que siguem capaços d'entrar i competir de manera plena a Europa, a través de l'oportunitat que significa la implantació de propostes com la dels crèdits homologables a nivell europeu (els ECTS). Tot això és bàsic. Si no som capaços de ser-hi, a Europa, de manera competitiva, si perdem el tren, continuarem sent un país tercermundista en aquest aspecte.

—Creus que ens falta molt per poder ser competitius al nivell que exposes...

—No tant... Anem per bon camí. Ara per ara ens falta experiència però l'anirem adquirint. Ens cal temps, anys, per equivocar-nos. Però també temps per fer les coses bé. Per aprendre, en definitiva. Amb tot, crec que hem començat a traçar la línia correcta. El més important, per a mi, és que la gent tingui l'opció d'escollir. Ho considero un dret —m'atreviria a dir— democràtic que la gent pugui estudiar allò que vol i que l'estat ho ofereixi amb el major nombre de facilitats possibles.